การพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

The Development of Network Partners in Preventing and Solving Drug Problems in Mueang District, Uttaradit Province

ประณิดา เลียวฤวรรณ์สืบ[1]

บทคัดย่อ

การพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา ใช้รูปแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การสนทนากลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนำไปปฏิบัติและการประเมินประสิทธิผลด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสถานการณ์การคัดกรอง แยกประเภทผู้บำบัดรักษายาเสพติดของจังหวัดอุตรดิตถ์ 3 ปี ย้อนหลัง มีแนวโน้มที่ลดลง แต่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจเพราะเมื่อเปรียบเทียบทั้งจังหวัดแล้ว อำเภอเมืองยังมีผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก

2. ผลการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรมได้ผลอย่างดียิ่ง

3. ผลการศึกษาผลการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.54)

คำสำคัญ: การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, การพัฒนาภาคีเครือข่าย

[1] นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองอุตรดิตถ์

Abstract

The Development of network partners in preventing and solving drug problems in Mueang Uttaradit District, Uttaradit Province. The objective is to develop network partners in preventing and solving drug problems in Mueang Uttaradit District., Uttaradit Province. The research method is research and development using a participatory action research : PAR. Consists of group discussions workshop Implementation and evaluation of effectiveness using a 5-level rating scale. Statistics and data analysis using percentages, frequencies, means and standard deviations. and content analysis. The research results found that

1. The results of the study of the screening situation Separate types of therapists Drugs in Uttaradit Province over the past 3 years have a decreasing trend to be still not satisfactory because when comparing the whole province in Mueang district still has a large number of drug users and addicts.

2. The results of the development of network partners in preventing and solving drug problems in Mueang Uttaradit District. Uttaradit Province. There has been concrete and integrated collaboration with relevant network partners with excellent results.

3. The results of the development of network partners in preventing and solving drug problems in Mueang Uttaradit District. Overall it is at the high level ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.54)

Keywords: development of network partners, in preventing and solving drug problems.

บทนำ

สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) ได้สรุปแนวโน้มสำคัญของสถานการณ์ยาเสพติดโลกว่า ผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2563 ทั่วโลกมีผู้ใช้ยาเสพติดประมาณ 284 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ของประชากรโลก และในช่วงอายุ 15 - 64 ปี มีอัตราการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 26 และมีการคาดการณ์ว่าผู้ใช้ยาเสพติดทั่วโลกจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 11 ภายในปี พ.ศ. 2573 โดยเฉพาะในประเทศรายได้ต่ำ ยาเสพติดที่มีผู้ใช้มากที่สุดในปัจจุบัน คือ กัญชา ประมาณ 209 ล้านคน รองลงมาคือกลุ่มโอปิออยด์ 61 ล้านคน แอมเฟตามีนและอนุพันธ์ 34 ล้านคน โคเคน 21 ล้านคน และเอ็กซ์ตาซี 20 ล้านคน นอกจากนี้ พบว่าวัยเยาวชนเริ่มมีการใช้ยาเสพติดสูงกว่าวัยผู้ใหญ่ ในส่วนของผลกระทบต่อสุขภาพ พบว่า ร้อยละ 13.6 ของผู้เสพยาเสพติดทั้งหมดประสบความผิดปกติจากการใช้ยาเสพติด โดยกลุ่มโอปิออยด์เป็นยาเสพติดที่สร้างผลกระทบต่อสุขภาพจนถึงขั้นเสียชีวิตมากที่สุดมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 77 ในขณะที่กัญชาทำให้เกิดอาการผิดปกติต่างๆ จากการใช้มากที่สุด มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 40 ในส่วนของมาตรการป้องกันและความครอบคลุมเพียงพอของการบำบัดรักษาความผิดปกติจากการใช้ยาเสพติดในภาพรวมของโลกยังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศรายได้ปานกลางและประเทศรายได้ต่ำ[1]

สถานการณ์ยาเสพติดประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 มีผู้ใช้สารเสพติด ประมาณ 1.96 ล้านคน และมีผู้ติดยาเสพติด ประมาณ 4.5 แสนคน โดยปัจจุบันมีแนวโน้มว่าเด็กและเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้อง เนื่องจากความอยากรู้อยากลองรวมทั้งประชาชนทั่วไปในกลุ่มผู้ที่ว่างงาน อีกทั้งมีปัจจัยจากสภาพแวดล้อม สังคม หรือค่านิยมต่างๆ ที่เป็นแรงผลักดัน ประกอบกับสถานการณ์มูลค่ายาเสพติดที่ลดลง ส่งผลให้หาซื้อยาเสพติดประเภทต่างๆ ได้ง่ายและก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม ปัญหาสุขภาพจิตของผู้เสพ รวมถึงผลกระทบต่อสังคมเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศโดยรวม ประเภทของยาเสพติดที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย คือ ยาบ้า ยาไอซ์ กัญชา กระท่อม เฮโรอีนและสารอื่นๆ[2] และจากการประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ

ความผิดด้านการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทย มีสาเหตุมาจาก 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ครอบครัวต่ำ ภาระเกินวัย แรงขับและการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย มีทัศนคติต่อยาเสพติดในทางบวก การควบคุมตนเองต่ำ จิตใจไม่มั่นคง ยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลาง อยากรู้อยากลองและติดการเที่ยวเตร่ 2) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวบกพร่องการเลี้ยงดูไม่เหมาะสมและถูกปล่อยปละละเลย 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและสังคมได้แก่ การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมการกระทำความผิด พื้นที่พักอาศัยหรือแหล่งชุมชนที่มีอัตราการกระทำผิดสูง มีแหล่งมั่วสุมและพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด และการไม่ได้รับโอกาสหรือถูกปฏิเสธจากสังคม[3]

กระทรวงสาธารณสุขกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดเป้าหมาย 20 ปี ใน พ.ศ. 2579 คนไทยทุกคนปลอดภัยจากยาเสพติด การลดเยาวชนกลุ่มเสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยงเป็นหนึ่งในกลยุทธ์สำคัญตามนโยบายรัฐบาล เพื่อให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันต่อยาเสพติดและปัจจัยยั่วยุต่างๆ ฉะนั้นการป้องกันในกลุ่มเยาวชนเพื่อมิให้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด จึงเป็นเจตจำนงและแนวนโยบายที่สำคัญของภาครัฐและองค์กรในภาคส่วนต่างๆ การปฏิบัติภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น[4]

สถานการณ์การแพร่ระบาดยาเสพติดในพื้นที่อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีจำนวน 158 หมู่บ้าน มีหมู่บ้านที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด 133 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นอัตราที่สูง เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และกลุ่มวัยแรงงาน 21,601 คน มีความเสี่ยงที่จะติดสารเสพติด ได้แก่ กัญชา ยาบ้าและยาไอซ์ ดังนั้นสิ่งที่สำคัญ คือการจัดการดูแลเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เด็ก เยาวชนและวัยแรงงานติดสารเสพติด หากกระบวนการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนไม่มีความเข้มแข็งพอก็จะส่งผลให้เด็กและเยาวชน และกลุ่มวัยแรงงาน มีโอกาสที่จะไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่ายขึ้น[5]

ดังนั้น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการและแก้ไขบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข การพัฒนาระบบสารสนเทศ งานสุขศึกษา และการสื่อสารสาธารณะด้านสุขภาพและปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมายและในฐานะที่เป็นหน่วยงานเลขานุการของการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ มีบทบาทในการทำหน้าที่ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน ให้เกิดการบูรณาการเป้าหมาย ทิศทางและยุทธศาสตร์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างเป็นองค์รวม เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีพื้นที่เป็นฐานและประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีความเป็นเจ้าของและภาระการนำร่วมกัน ประสานความร่วมมือในการนำไปสู่การสร้างเสริมให้บุคคล ครอบครัว และชุมชน มีสุขภาวะทางกาย จิต และสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและเกิดความยั่งยืน แต่เนื่องจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ที่ผ่านมายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แต่ละหน่วยงานต่างฝ่ายต่างทำงานในภารกิจของตนไม่มีการประสานงานอย่างใกล้ชิด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ โดยผู้วิจัยจึงดำเนินการพัฒนาภาคีเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหายาเสพติดในชุมชนตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2566 ที่ได้วางแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ว่ามุ่งเน้นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

2. เพื่อพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ และนำไปสู่การปฏิบัติ

3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้รูปแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) มีขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจากที่ว่าการอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 7 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 24 คน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติด โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ จำนวน 10 คน ตำรวจปราบปรามยาเสพติด จำนวน 20 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 18 คน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 158 คน ผู้ใช้เสพยาเสพติด จำนวน 245 คน รวมทั้งสิ้น 484 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อศึกษาบริบทและข้อมูล การพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ สาธารณสุขอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติด โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ จำนวน 1 คน ตำรวจปราบปรามยาเสพติดจำนวน 1 คน กำนัน จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

1.3 กลุ่มตัวอย่างในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจากที่ว่าการอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 3 คน ตำรวจปราบปรามยาเสพติด จำนวน 2 คน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 16 คน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติด โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน 24 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้น 67 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

1.4 กลุ่มตัวอย่างในการนำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจากที่ว่าการอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 7 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน 24 คน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติด โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ จำนวน 2 คน ตำรวจปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) จำนวน 6 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 18 คน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 158 คน รวมทั้งสิ้น 224 คน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ในระดับชุมชน

1.5 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาผลการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจากที่ว่าการอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 3 คน ตำรวจปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) จำนวน 2 คน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 16 คน เจ้าหน้าที่กลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติด โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน 12 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 18 คน ผู้แทนกลุ่มเสี่ยงเสพยาเสพติด จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้น 105 คน ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ในระดับชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตาม 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทและข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม โดยขั้นตอนนี้ดำเนินการในเดือนกรกฎาคม 2566

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและหาวิธีการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการ ประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้เทคนิคการระดมสมอง ขั้นตอนนี้ดำเนินการในเดือน กรกฎาคม 2566

ขั้นตอนที่ 3 การนำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นภาคีเครือข่าย นำวิธีการหรือแนวทางที่เหมาะสมไปปฏิบัติ โดยผู้วิจัย ติดตามผลและสังเกตการณ์ทุกเดือน โดยจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 16 สัปดาห์ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2566 ถึง พฤศจิกายน 2566 ดังนี้ 1) ดำเนินการประชุมศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ เดือนละ 1 ครั้ง 2) ประชาคมหมู่บ้านทุกตำบล จำนวน 17 ตำบล 158 หมู่บ้าน เพื่อหารายชื่อกลุ่มเสี่ยงยาเสพติดและจัดทำทะเบียนรายชื่อแยกรายหมู่บ้าน 3) พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ด้านการบำบัดในระหว่างการบำบัด เดือนละ 1 ครั้ง จำนวน 5 ครั้ง 4) ดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) ในระหว่างการบำบัดเดือนละ 1 ครั้ง 5) บำบัดโดยกระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (CBTx) จำนวน 5 ครั้ง 6) ดำเนินการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงเสพสารเสพติดทุกหมู่บ้าน โดยดำเนินการตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด พบผู้ใช้ยาเสพติด จำนวน 245 คน

ขั้นตอนที่ 4 ภาคีเครือข่ายดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดเขตอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีสารเสพติดในปัสสาวะ ที่สมัครใจเข้าร่วมการบำบัด จำนวน 157 คน เพื่อคัดกรองการใช้สารเสพติดของกลุ่มเสี่ยง แล้วนำไปเข้าค่ายศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม จำนวน 15 วัน ขั้นตอนนี้ดำเนินการในเดือนสิงหาคม 2566

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างว่าการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์นั้น บรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามไปที่หน่วยงานแต่ละแห่ง โดยขั้นตอนนี้ดำเนินการในเดือนพฤศจิกายน 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีจำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 ประเด็นสนทนากลุ่ม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ที่ผ่านมา จุดเด่นหรือจุดที่ควรพัฒนาในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์และแนวทางวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ เมื่อผู้วิจัยสร้างข้อคำถามแล้ว จึงนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาค่า IOC (Item Objective Index) เลือกเฉพาะที่ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.60 ขึ้นไปมาเป็นข้อคำถามและปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำไปใช้ได้

ชุดที่ 2 ประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อออกแบบและหาวิธีการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ยาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ที่ผ่านมา จุดเด่นหรือจุดที่ควรพัฒนาในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ และแนวทางวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอุปสรรคปัญหาในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ เมื่อผู้วิจัยสร้างข้อคำถามแล้ว จึงนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาค่า IOC (Item Objective Index) เลือกเฉพาะที่ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.60 ขึ้นไปมาเป็นข้อคำถามและปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำไปใช้ได้

ข้อที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบรายงานการคัดกรองการใช้สารเสพติด (ระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.)

ข้อที่ 4 ประเมินผลความคิดเห็นหลังการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบประเมินแล้ว จึงนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) เลือกเฉพาะที่ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.60 ขึ้นไปมาเป็นข้อคำถามและปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ หลังจากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม โดยการทดลองใช้ (Try out) กับประชาชน จำนวน 10 คน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา นำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง (Try Out) มาหาความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha - Coefficient)[6] ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1 ผู้วิจัยจัดทำโครงร่างการวิจัย และเสนอขอพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์

2. ผู้วิจัยตรวจสอบรายชื่อกลุ่มเสี่ยงเสพยาเสพติดจากฐานข้อมูลของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์

3. ผู้วิจัยดำเนินการการสนทนากลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

4. ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อออกแบบและหาวิธีการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

5. ผู้วิจัยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ นำวิธีการหรือแนวทางที่เหมาะสมไปปฏิบัติ โดยผู้วิจัย ติดตามผลและสังเกตการณ์ทุกเดือน

6. ผู้วิจัยให้ผู้แทนผู้ที่มีผลการตรวจปัสสาวะเป็นบวกจากการคัดกรองที่เข้าค่ายศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตอบคำถามแบบสัมภาษณ์

7. กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินความคิดเห็นในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 10 ข้อ

8. เก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาบริบทและข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า สภาพการบริหารจัดการ บริบทและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ที่ผ่านมา ภาพรวมในพื้นที่อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ยังคงเป็นพื้นที่การค้าพักคอย และกระจายยาเสพติด ปัญหาหลักคือการแพร่ระบาดของยาบ้าในพื้นที่ ผลการดำเนินการด้านการบำบัดฟื้นฟูและดูแลผู้ติดยาเสพติด ในปีงบประมาณ 2565 พบว่า กลุ่มที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดสูงสุด คือ กลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 18 - 29 ปี ร้อยละ 25.53 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 36.11 และผู้ใช้แรงงาน ร้อยละ 22.66 รวมถึงการแพร่ระบาดในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา โดยพื้นที่เฝ้าระวังปัญหาการค้ายาและการแพร่ระบาด ได้แก่ ตำบลท่าเสา ตำบลบ้านด่านนาขาม ตำบลงิ้วงาม ตำบลน้ำริด และตำบลวังกะพี้ ประเด็นการเฝ้าระวังปัญหา ได้แก่ มีแหล่งอบายมุขต่างๆ อยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง การแพร่ระบาดของกัญชาในกลุ่มเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะในสถานศึกษา และการกลับมากระทำผิดซ้ำของผู้ที่เข้าค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดิน หรือค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละการคัดกรอง แยกประเภทผู้บำบัดรักษายาเสพติดของอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 3 ปี ย้อนหลังเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอุตรดิตถ์ทั้งจังหวัด

อำเภอเมืองอุตรดิตถ์	คัดกรอง		ผู้ใช้		ผู้เสพ		ผู้ติดยาเสพติด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2563	1,094	65.71	6	13.33	642	56.12	446	93.70
2564	914	57.27	4	6.78	648	52.68	262	85.34
2565	729	52.94	0	0.00	578	50.35	151	73.66

ที่มา: โปรแกรมระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.)

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์การคัดกรอง แยกประเภทผู้บำบัดรักษายาเสพติดของจังหวัดอุตรดิตถ์ 3 ปีย้อนหลัง มีแนวโน้มที่ลดลง แต่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะเมื่อเปรียบเทียบทั้งจังหวัดแล้วอำเภอเมืองยังมีผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ยังพบว่า การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต่างฝ่ายต่างดำเนินการของแต่ละหน่วยงานแยกกันอย่างชัดเจน ผู้นำท้องถิ่นไม่มีการทำงานร่วมกัน งบประมาณส่วนใหญ่เน้นในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ ไม่ได้แก้ไขปัญหาที่แท้จริง ไม่มีการติดตามผู้บำบัด ทำให้ผู้บำบัดขาดนัดจำนวนมาก ผู้ติดยาเสพติดได้รับการฟื้นฟูสภาพจำนวนน้อย ส่วนใหญ่กลับมาใช้ยาเสพติด ไม่มีที่ยืนในสังคม คนในชุมชนแสดงความรังเกียจอย่างชัดเจน

สำหรับแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ควรมีการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เน้นให้มีการประชาคมคนในหมู่บ้าน ให้ชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแล นำเข้าสู่กระบวนการคัดกรองบำบัดติดตาม ให้ความช่วยเหลือเรื่องของการประกอบอาชีพ ให้คนในชุมชนยอมรับ มีกระบวนการคืนคนดีสู่สังคม ผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวใช้ความรุนแรงต่อตนเองและผู้อื่นจะได้รับการดูแลและส่งต่อไปรักษา เมื่อกลับสู่ชุมชนให้คนในชุมชนช่วยกัน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการส่งข้อมูลการติดตาม การตรวจปัสสาวะให้กับเจ้าหน้าที่รพ.สต. เพื่อลงข้อมูลในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) เจ้าหน้าที่ได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพในเรื่องของการคัดกรองผู้ติดยาเสพติด

2. ผลการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ในการป้องกันปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ มีการแต่งตั้งและประชุมคณะทำงาน

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทภารกิจและหน้าที่ มีการจัดตั้งศูนย์คัดกรองกลุ่มเสี่ยงยาเสพติดทุกตำบล และจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และดำเนินการพัฒนาศักยภาพ ภาคีเครือข่ายการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงยาเสพติด มีการดำเนินการประชาคมหมู่บ้าน (Re X ray) ทุกตำบล จำนวน 17 ตำบล 158 หมู่บ้าน มีการดำเนินการตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด โดยใช้ความพร้อมของชุมชนและภาคีเครือข่ายของตำบล โดยมีผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ประสานงาน มีการบำบัดกลุ่มเสี่ยงยาเสพติดที่ยินยอมเข้าสู่กระบวนการการบำบัดฟื้นฟูผู้ใช้ยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community Based Treatment and care: CBTx) จำนวน 5 ครั้ง หากมีปัญหาด้านสุขภาพจิตส่งไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ หากไม่เข้าคัดกรอง ไม่บำบัดหรือบำบัดไม่ครบกระบวนการ คณะทำงานจะส่งเข้าค่ายฟื้นฟูสภาพทางสังคม เป็นเวลา 15 วัน มีการดำเนินการติดตามโดยผู้นำชุมชนแยกรายหมู่บ้าน มีการส่งผลปัสสาวะทางแอปพลิเคชันไลน์ ให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบันทึกข้อมูลในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) ตามระยะเวลาที่กำหนดและสรุปผลการดำเนินงานในที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกเดือน ส่วนการแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์นั้นเป็นบทบาทของภาคีเครือข่าย จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจากที่ว่าการอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ตำรวจปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ออกตรวจตราในพื้นที่ทั้งในเขตเมืองและนอกเมืองเป็นประจำสัปดาห์ละอย่างน้อย 1 ครั้ง จากการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ที่ต่างฝ่ายต่างดำเนินการในส่วนของภารกิจหน่วยงานของตน มีการดำเนินงานแบบบูรณาการ กล่าวคือ มีการระดมความคิดเห็นจากภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันหารูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ และนำไปปฏิบัติในชุมชนของตนจนเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้จากที่อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ในปี 2565 มีผู้ติดยาเสพติด จำนวน 151 คน ปี 2566 ไม่มีผู้ติดยาเสพติดคงมีผู้เสพ จำนวน 156 คน เป็นผู้ใช้ 1 คน จะเห็นได้ว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น หากมีการทำงานแบบร่วมมือกันเป็นเครือข่าย ไม่แยกส่วน จะทำให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับเอกรัตน์ หามนตรี[8] ศึกษาความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการดำเนินงานของชุมชนให้ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล และสอดคล้องกับชฎากาญจน์ ชาลีรัตน์และยอดชาย สุวรรณวงษ์[9] วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบำบัดรักษาฟื้นฟูด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และพลังภาคีเครือข่ายสำหรับผู้เสพยาเสพติดระบบสมัครใจในจังหวัดสระบุรี พบว่า มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) แนวคิดรูปแบบคือ ชุมชนมีความตระหนักเข้าใจและยอมรับผู้ติดยา การใช้ศักยภาพชุมชนร่วมบำบัด องค์กรท้องถิ่นเป็นแกนนำขับเคลื่อนการบำบัดยาเสพติด 2) หลักการรูปแบบ คือ การสร้างค่านิยมความรับผิดชอบระดับครอบครัว เสริมสร้างและสนับสนุนศักยภาพชุมชน ส่งเสริมผู้นำท้องถิ่นเป็นแกนนำการบำบัดยาเสพติด ส่งเสริมการบำบัดยาเสพติดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาระบบการสื่อสารด้านยาเสพติด 3) เป้าหมายรูปแบบ คือ ผู้เสพยาเสพติดเข้าถึงการบำบัดที่มีคุณภาพ ประชาชนมีความรอบรู้ด้านยาเสพติด เกิดการบูรณาการทำงานของภาคีเครือข่าย 4) กระบวนการรูปแบบ คือ การบริหารศักยภาพ เครือข่าย การสร้างความร่วมมือภาคประชาชนการจัดกิจกรรมบำบัดยาเสพติดด้วย 3 ฐานบำบัดและการติดตามเสริมพลัง

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอ

เมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.54) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ลำดับที่ 1 คือ ผลของการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีประสิทธิผลมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.50) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สร้างความตระหนักความรับผิดชอบร่วมกันแก่สังคม($\bar{X}$ = 4.34, S.D. = 0.55) แต่ยังอยู่ในเกณฑ์มากคือมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผู้ที่มีส่วนร่วมให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อันได้แก่ นายอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ปลัดอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ฝ่ายความมั่นคง สาธารณสุขอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจภูธรเมืองอุตรดิตถ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจภูธรวังกะพี้ รองศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ พิญญาพงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัญญู เรือนจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ศักดิ์ อ้นมอย นายกเทศมนตรีตำบลในอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ทุกแห่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ทุกแห่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณมาก ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

1. United nations office on drugs and crime vienna. World Drug Report 2022. New York: United Nations, 2022.

2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ: สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด; 2563.

3. วิไลลักษณ์ ลังกา, อรอุมา เจริญสุข, พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และกัมปนาท บริบูรณ์. การวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันของปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยภูมิคุ้มกันและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.). วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย 2562; 1(1): 28-43.

4. สุกานดา จันทวารีย์ และสุทธิพันธ์ อรัญญวาส. กลยุทธ์การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา. วารสารวิชาการธรรมทัศน์ 2560; 17(3): 390–401.

5. ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดอุตรดิตถ์. รายงานสถานการณ์ยาเสพติดในจังหวัดอุตรดิตถ์. สำเนาเอกสารการประชุม. 2565.

6. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่). พิมพ์ครั้งที่ 10, กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์; 2560.

7 ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. รายงานผลการสำรวจสภาพปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน รอบที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. [อินเตอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566] เข้าถึงได้จาก: http://ppb.moi.go.th/midev03/content-in.php?catalogy=news&id=2220&flag=0

8. ศิริลักษณ์ ปัญญา. ปัจจัยเสี่ยงของการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำของผู้รับการบำบัดยาเสพติดในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 2 “การวิจัย 4.0 เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน” อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 2560; 161-169.

9. เอกรัตน์ หามนตรี. ความสำเร็จของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนที่มี พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดในจังหวัดอ่างทอง. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ 2561; 5(2): 434-451.

10. ชฎากาญจน์ ชาลีรัตน์และ ยอดชาย สุวรรณวงษ์. การพัฒนารูปแบบการบำบัดรักษาฟื้นฟูด้วยแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และพลังภาคีเครือข่ายสำหรับผู้เสพยาเสพติดระบบสมัครใจในจังหวัดสระบุรี. วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา 2565; 2(1): 49-68.